

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Lilleborg AS avdeling Ski
Postboks 3000
1402 SKI

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2015/20535-1 M-FO
Saksbehandler: Kjersti Aastorp Hirth
Direkte telefon: 22 00 36 70

Dato: 30.10.2015

Lilleborg AS avdeling Ski - Kontrollrapport

Anleggsnr. Kontrollnr. Saksnr. Rapportdato:
0213.0026.01 2015.007.I.FMOA 2015/20535 30/10-2015

Opplysninger om virksomheten

Navn	Lilleborg AS avd produksjon Ski
Organisasjonsnr.	911161230
Bedriftsnr.	975037266
Kommune/Kom.nr.	Ski / 0213
UTM 32 - koordinater	Ø: 604800 N: 6621800
Besøksadresse	Glynitveien 37, 1400 Ski
Postadresse	Postboks 3000, 1402 Ski
Telefonnr.	22895000
E-post	anne.hafstad@lilleborg.no
NACE-kode	20.140 – Produksjon av såpe og vaskemidler, rense- og polermidler

Opplysninger om kontrollen

Kontrolldato	16.10.2015
Virksomhetens representanter	Anne Hafstad (HMS koordinator) Glenn Solengen Morten Steiro
Fylkesmannens kontrollører	Helene Mathisen og Kjersti Aastorp Hirth
Bakgrunn for kontrollen	Frekvensbasert kontroll for å avdekke og forebygge forurensning
Tema for kontrollen	Utslipp til vann Håndtering av farlig avfall Miljøriskovurdering Internkontroll og rutiner

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 3 avvik under kontrollen. Disse er:

1. Lilleborg AS avd. Ski sin internkontroll er mangelfull
2. Lilleborg AS avd. Ski sin risikovurdering er mangelfull med hensyn til ytre miljø
3. Lilleborg AS avd. Ski har mangelfull håndtering av farlig avfall

Det ble videre gitt 1 anmerkning:

1. Beredskapsøvelsene kan forbedres mht ytre miljø

Bakgrunn

På generelt grunnlag fører Fylkesmannen tilsyn for å forebygge og avdekke forurensning av ytre miljø.

Kontrollens formål er å følge opp krav gitt i utslippstillatelsen og virksomhetens internkontrollarbeid i forhold til ytre miljø.

Kontrollrapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Hovedtema for kontrollen var:

- Utslipp til vann
- Håndtering av farlig avfall
- Miljørisikovurdering
- Internkontroll og rutiner

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Anmerkning: Defineres som et forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

Dokumentunderlag og regelverk

- *Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Lilleborg AS.* Tillatelsen er datert 12. mai 2004.
- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer
- *Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004, med senere endringer
- *Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)*, av 6. desember 1996, med senere endringer.
- *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)*, av 1. juni 2004, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Det ble gitt 3 avvik under kontrollen.

Avvik 1: Lilleborg AS avd. Ski sin internkontroll er mangelfull

Avvik fra:

- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5, annet ledd, punkt 7 og 8
- Tillatelsen punkt 2.3, 5 og 10.2

Funn:

- a) Lilleborg AS avd. Ski har ikke et dokumentert energistyringssystem i sin internkontroll.
- b) Lilleborg AS avd. Ski mangler et skriftlig måleprogram.
- c) Lilleborg AS avd. Ski kunne ikke framvise dokumentasjon for gjennomførte substitusjonsvurderinger.

Kommentarer:

- a) Ut fra tillatelsen skal bedriften ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon i anleggene. Et energistyringssystem skal bestå av:
 - Energimål
 - Kartlegging av energibruk (utfra energikilde, avdeling og lignende)
 - Energihandlingsplan
 - Energistyring – relevante nøkkeltall og måleparametre for å følge utviklingen
 - Ledelsens årlige gjennomgang med revidering
- b) Alle bedrifter skal ha måleprogram i forhold til de kravene myndighetene har stilt i tillatelsen. Det er svært viktig med god kvalitet på utslippsdata fra industrien. Dataene brukes blant annet til å følge opp at bedriftene overholder kravene som er fastsatt i tillatelser etter forurensingsloven. Dataene inngår også i nasjonal og internasjonal rapportering.

Målinger og beregninger skal gjennomføres i henhold til et program som skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Måleprogrammet skal beskrive fastlegging av målemetode og prøvetakingsmetode, utvelgelse av måleperioder samt beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes. Som en del av måleprogrammet skal det også foreligge rutiner for kalibrering, vedlikehold og renhold av utslippsrelatert utstyr. Måleprogrammet skal beskrive og begrunne prøvetakingsfrekvens som sikrer representative prøver i de ulike trinnene for målinger:

1. metoder for volumstrømmålinger
2. prøvetaking
3. analyse
4. utregning og rapportering av utslipp med vurderinger

(Faktaark M 21-2013 og veileder M-6/2013 er lagt ut på www.miljodirektoratet.no).

- c) Virksomheten kunne ikke dokumentere hvilke kjemikalier som hadde blitt vurdert og eventuelt substituert de siste årene. Lilleborg AS sentralt utarbeider årlig en intern

miljø- og substitusjonsrapport, men denne rapporten kunne ikke Lilleborg AS avd. Ski framvise ved kontrollen.

Substitusjonsvurderinger med hensyn på innsatsstoffer i produksjonen gjøres sentralt hos Lilleborg AS i Oslo. Fylkesmannen ser i utgangspunktet ikke noe galt i at vurderinger i forhold til valg av kjemikalier som blir brukt hos de enkelte avdelingene blir gjort sentralt. Virksomheten må imidlertid innhente dokumentasjon på de substitusjonsvurderingene som gjøres i forhold til de kjemikaliene de har i bruk i sin produksjon.

Det kom fram under kontrollen at Lilleborg AS avd. Ski hadde gjennomført flere substitusjoner av kjemikalier, blant annet på laboratoriet (avvikling av kvikksølvreagenser og endret metode for KOF) som ikke var dokumentert.

Oppfølging og tilbakemelding:

Følgende oversendes Fylkesmannen innen tilbakemeldingsfristen:

1. Dokumentasjon på implementering av et energistyringssystem i bedriftens internkontroll.
2. Måleprogram for utslippsmålinger til vann.
3. Dokumentasjon på implementering av et system for substitusjonsvurderinger både sentralt og lokalt og med tilhørende dokumentering.

Avvik 2: Lilleborg AS avd. Ski sin risikovurdering er mangelfull med hensyn til ytre miljø

Avvik fra:

- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5, annet ledd, punkt 6
- Tillatelsen punkt 2.1, 2.2, 3.2, 8.1 og 8.2

Funn:

- a) Utslipp fra nøytraliseringsanlegget er ikke vurdert i risikovurderingen som ble fremlagt under kontrollen
- b) Lagring og håndtering av farlig avfall er ikke inkludert i risikovurderingen
- c) Lagring av store mengder flytende produkter i ferdigvarelager mht. utslipp til vann mangler i risikovurderingen

Kommentarer:

Risikovurdering gjøres årlig av Lilleborg AS avd. Ski. Den fremlagte risikovurderingen fra 2014 for ytre miljø beskriver ulike uønskede hendelser og konsekvenser som utslipp og miljøskade. Konsekvens som er beskrevet som utslipp og miljøskade er lite konkret, og det samme er de oppramsede ulike risikoreduserende tiltakene.

Utslipp til vann, grunn og resipient (kommunens avløpsanlegg) må være med i en risikovurdering med hensyn til ytre miljø. Risikovurdering av nøytraliseringsanlegget som er eneste utslippspunkt til vann fra fabrikk, mangler i den fremlagte risikovurderingen. Nøytraliseringsanlegget tar hånd om vaskevann som oppstår i produksjonen og væske/søl fra renner og gulv i fabrikk.

Vedlikeholdsrutiner for kanaler/renner og gulv med tanke avrenning til grunn, jmf. utslipp i 2013, er at av tiltakene som må på plass for redusere sannsynligheten for utslipp. Følgende må også vurderes i en risikoanalyse med hensyn til utslipp til vann og grunn:

- Har bedriften oversikt over hva utslippet inneholder av komponenter og mengder, med tanke på mange ulike produkter i produksjonen?
- Gjøres det prøvetaking ved bruk av nye innsatsstoffer?
- Har bedriften vurdert hvilken miljømessig betydning utlippene fra virksomheten har?

Tillatelsen sier at all forurensning fra bedriften er isolert sett uønsket, og bedriften plikter å redusere utslipp av komponenter det ikke er satt spesifikke grenser for. Rutiner for vurdering og måleprogram for testing av innsatsstoffene skal inngå i internkontrollsystemet.

Lilleborg AS avd. Ski plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold med hensyn til utslipp. Lagring og håndtering av kjemikalier, produkter og farlig avfall må også inkluderes i risikovurderingen.

Oppfølging og tilbakemelding:

Oppdatert risikovurdering til utslipp til vann og grunn med tiltaksplan oversendes Fylkesmannen innen tilbakemeldingsfristen.

Avvik 3: Lilleborg AS avd. Ski har mangelfull håndtering av farlig avfall

Avvik fra:

- *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §§11-5 og 11-12*
- *Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5, annet ledd, punkt 7*

Funn:

- Virksomheten har mangelfull skriftlig rutine for farlig avfall
- Virksomheten mangler underskrifter på noen deklarasjonsskjemaer
- Manglende merking på kanner med farlig avfall

Kommentarer:

Lilleborg AS sin rutine for håndtering av farlig avfall er mangelfull. Rutinen beskriver ikke hvordan deklarasjonen skal gjøres og hva som er produsentens ansvar. Rutinen er også mangelfull med tanke på de ulike farlig avfallstyper som oppstår i bedriften og med tilhørende avfallsstoffnummer og EAL koder.

Lilleborg AS opplyser at de ikke har startet opp med elektronisk deklarasjon ennå og at de fortsatt benytter deklarasjonsskjemaer som fylles ut manuelt. Virksomheten må påse at deklarasjonsskjemaer skal være fullstendig utfylt med riktig organisasjonsnummer (enhetsnummer), avfallsstoffnummer, EAL kode og underskrifter med dato.

Virksomheten skal til enhver tid ha oppdaterte rutiner og må sørge for å oppdatere rutinen for farlig avfall når de starter med elektronisk deklarasjon.

Oppfølging og tilbakemelding:

1. Lilleborg AS avd. Ski må sørge for tydelig merking av farlig avfall.
2. Skriftlig rutine for håndtering av farlig avfall oversendes Fylkesmannen innen

tilbakemeldingsfristen. Rutinen må omfatte:

- oversikt over hvilke typer farlig avfall som oppstår
- hvor og hvordan farlig avfall skal lagres
- merking
- levering
- deklarerer
- hvem er ansvarlig i bedriften

Anmerkninger

Det ble gitt 1 anmerking under kontrollen.

Anmerking 1: Beredskapsøvelsene kan forbedres mht. ytre miljø

Kommentarer:

Utfra utslippstillatelsen skal Lilleborg AS avd. Ski etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning på bakgrunn av miljørisikovurderingen. Virksomheten rapporterer om årets beredskapsøvelse i sin årlige egenkontrollrapport til Fylkesmannen. I oppsummeringen i etterkant mangler det i egenkontrollrapportene fra 2012-2014 kommentarer med tanke på ytre miljø og fare for forurensning. Det oppgis heller ikke noen tidsfrister eller ansvarlige for eventuelle tiltak som skal utføres i etterkant av beredskapsøvelsen.

